

4. UkrBIN. 2017. UkrBIN: Ukrainian Biodiversity Information Network [public project & web application]. UkrBIN, Database on Biodiversity Information. [online] Available at: (Accessed 6 March 2025).

УДК 636.4.082(477)

**РОЗВИТОК ПЛЕМІННОЇ СПРАВИ У СВИНАРСТВІ УРСР
(1950–1980-ті рр.) В КОНТЕКСТІ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПРОФЕСОРА Ф. К. ПОЧЕРНЯЄВА**

Олійник Т. Б.

Національна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН
(м. Київ)

E-mail: oleyniktaras093@gmail.com

Свинарство в Україні має довгу традицію, яка розвивалась протягом століть. Однак, значний науковий підхід до племінної роботи у цій галузі був започаткований лише в ХХ столітті, коли почався процес індустріалізації сільського господарства. Федір Кузьмич Почерняєв став однією з ключових фігур у цій трансформації, зробивши вагомий внесок у розвиток свинарства та удосконалення методів племінної роботи в Україні, що значно підвищило ефективність галузі.

Федір Кузьмич народився 1 лютого 1929 року в місті Полтава. Після закінчення середньої школи вступив до Харківської спеціалізованої школи військово-повітряних сил, але через стан здоров'я залишив військову службу та обрав цивільну професію. У 1949 році він вступив до Полтавського сільськогосподарського інституту, де здобув спеціальність зоотехніка. Після його закінчення в 1954 році він вступив до аспірантури Полтавського науково-дослідного інституту свинарства.[2]

Почерняєв виконав свою першу наукову роботу «Біологічна кастрація свиней», за яку отримав Грамоту Міністерства вищої освіти УРСР. У 1957 році він успішно захистив кандидатську дисертацію на тему «Біологічні особливості та продуктивні якості молодняку беркширської породи при різних умовах білкового харчування».

У 1969 році Ф. К. Почерняєв захистив докторську

дисертацію на тему «Скоростиглість свиней, особливості її прояву та практичне використання», що стало основою його подальшої наукової діяльності. У 1972 році йому було присвоєно звання професора.[2]

Федір Кузьмич зробив значний внесок у розвиток селекції свиней. Однією з основних тем його досліджень була скоростиглість свиней. Він розробив методики оцінки тварин за біохімічними, імуногенетичними та морфологічними ознаками, що дозволило значно покращити ефективність селекційного процесу. В його дослідженнях широко використовувались новітні підходи до оцінки продуктивних і адаптивних властивостей свиней.[1]

Ф. К. Почерняєв працював над створенням нових ліній свиней, зокрема вивів три нові лінії кнурів і одне сімейство свиноматок. Ці тварини мали високі показники зростання, продуктивності та адаптації до умов УРСР. Під його керівництвом виведені лінії свиней продовжили свою експлуатацію у племінних господарствах, що забезпечило стабільне постачання високоякісного потомства для відгодівлі.

Вчений також працював над удосконаленням методів підбору свиней за різними ознаками, що дозволило підвищити загальну ефективність галузі. Його роботи були важливими для оптимізації процесу розведення свиней і забезпечення високопродуктивних тварин.[1]

Федір Кузьмич значно покращив показники свиначства в УРСР. Його наукові розробки стали основою для впровадження нових технологій у селекційно-племінну роботу. Тварини, створені на основі його рекомендацій, демонстрували високі показники продуктивності, зокрема покращення середньодобового приросту, зниження витрат кормів на одиницю приросту та високий рівень відтворювальних якостей.

Відкриття нових ліній свиней сприяло підвищенню результативності свиначських господарств, забезпечуючи їх стабільну рентабельність. Під час численних польових досліджень Федір Кузьмич разом з колегами застосовував результати наукових робіт безпосередньо на фермах, що дозволило здійснювати практичне впровадження новітніх методів в селекції свиней.

Окрім роботи в Україні, Ф.К. Почерняєв активно займався міжнародною науковою діяльністю. У 1966 році він відвідав Бельгію, в 1971 році — Англію, а в 1974 році — НДР та США. Під час цих поїздок він вивчав передовий досвід іноземних селекціонерів і отримав низку цінних знань, які пізніше адаптував до українських умов. Визнання його наукового авторитету за межами СРСР сприяло активному обміну досвідом та запровадженню нових технологій у свинарстві.

Ф. К. Почерняєв був також активним організатором науки. Він працював членом Науково-технічної ради Міністерства сільського господарства УРСР, а також очолював ряд селекційних груп та секцій з свинарства. Діяльність вченого включала не лише наукові дослідження, але й організацію навчальних семінарів і тренінгів для зоотехніків, що сприяло поширенню новітніх наукових розробок серед практиків.[2]

Як керівник Інституту свинарства, Федір Кузьмич активно працював над створенням комплексної наукової програми розвитку свинарства в республіці. Під його керівництвом було розроблено кілька важливих наукових проєктів, які сприяли оптимізації виробничих процесів у свинарських господарствах.

Ф. К. Почерняєв залишив значну наукову спадщину, що складається з понад 160 публікацій, серед яких монографії, статті, навчальні посібники. Його роботи активно використовувалися в навчальних закладах УРСР та інших республік СРСР. На основі його досліджень було розроблено нові підходи до оцінки та відбору свиней, що дозволило значно підвищити ефективність галузі.[2]

Під його керівництвом було захищено понад 20 кандидатських і докторських дисертацій. Його роботи стали основою для створення нових методик та технологій у селекції свиней, а його практичні досягнення забезпечили стійкий розвиток свинарства в Україні на кілька десятиліть вперед.[2]

Федір Кузьмич Почерняєв був одним з провідних вчених у галузі свинарства та племінної справи в Україні. Його наукові розробки в галузі селекції свиней мали значний вплив на розвиток цієї галузі в УРСР, підвищивши ефективність виробництва та забезпечивши стабільний розвиток тваринництва в республіці. Його роботи стали основою для впровадження

новітніх методів селекції свиней, що допомогло Україні залишатися одним з провідних виробників свинини у СРСР. Його спадщина продовжує жити в наукових колах та практичних господарствах, що використовують його методики та досягнення.

Список літератури

1. Нагаєвич В. М., Самородов В. М. Золоті розсипи спадщини Федора Почерняєва: урочистості з нагоди 80-річчя вченого й організатора науки // Вісн. Полтав. аграр. академії. 2009. № 1.
2. Особова справа. Почерняєв Федір Кузьмич. // Архів інституту свинарства і АПВ НААН. 69 арк.
3. Сагло О.Ф. та Шендрик Л.К., 2013. Від церковно-учительської школи до галузевого інституту. Свинарство. Міжвідомчий тематичний науковий збірник. Полтава. Вип.63. 87-96.

УДК: 595.421:616.98:579.834.1:591.54:616-036.22:

**РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ МОЖЛИВОГО ВПЛИВУ
ЗМІН КЛІМАТИЧНИХ УМОВ НА ТРОФІЧНУ
АКТИВНІСТЬ КЛІЩІВ ТА ЇХ ЕПІДЕМІОЛОГІЧНИЙ СТАН**

Подобівський С. С.

Тернопільський національний медичний університет
імені І.Я. Горбачевського

E-mail: podobivskiy@tdmu.edu.ua

Іксодові кліщі на теперішній час є невід'ємним компонентом багатьох природних і штучних біоценозів в західних областях України. Найбільш масовими є два види кліщів: *Ixodes ricinus* і *Dermacentor reticulatus*. Такому активному поширенню кліщів у досліджуваному регіоні, очевидно, сприяли кліматичні зміни, які відбулися за останнє десятиліття.

Завданням наших досліджень було встановити можливу залежність трофічної активності кліщів та їх епідеміологічного стану від впливу кліматичних факторів: температури і відносної вологості повітря.

Ідентифікацію кліщів здійснювали за допомогою оптико-